Ч. 60 (11.028). Львів, пятниця 18. березня 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Слідами давної шляхти.

Львів, 17. березня 1927.

В історії парляментаризму молодої польської республики, і до того „демократичної“, одну з найганебніших сторінок творитиме напевно справа законодавства про громадську самоуправу. Воно й інакше бути не може, коли зважити, що в теперішньому польському соймі, як і в попередньому законодатному, реакційна правиця нічим іншим не займалася і над нічим так завзято не працювала і тепер не працює, як над компромітацією молодої республики, над ухвалюванням незгідних з конституцією і суперечних з попередньо принятими законів. Та можна ухвалювати і нові суперечні з обовязуючими закони, але з тим, що з хвилиною ухвалення нових тратять усю свою правну силу попередні. Одначе в Польщі так не діється. Тут обовязують нераз рівночасно два, а то й три цілком суперечні закони. І тому не диво, що в практичному життї виходять з того найдивогляднїші куріози. Урядники й адміністратори покликуються на такий закон, який їм потрібний і в даний момент вигідний. Але діється ще краще, бо є цілий ряд законів, які приняли законодатні установи, які набрали правної сили, але яких ніколи ніхто в життя у Польщі не переводив і переводити не буде. Словом молода польська республика за 8 літ свого незавидного животіння наглядно доказала, що в неї нема пошани ні до конституції ні до законів, а парляментарні тіла своєю діяльністю засвідчили, що вони є першими в Польщі саботажниками конституції і законности, на сторожі яких вони повинні стояти в першій мірі.

За доказами на наше твердження далеко шукати не треба. Вистане згадати про принятий дня 26. вересня 1922 р. закон про т. зв. автономію для трьох східно галицьких воєвідств. Життя показало, що цей закон ухвалено в чисто маніфестаційних цілях з метою позискання при його допомозі суверенних прав над Сх. Галичиною. Від часу його ухвалення минуло півпята року, а чи думав колинебудь і якийнебудь уряд про його реалізацію? Ніколи! Ніхто! Згадуємо про цей закон не тому, немов він був добрий, або справедливий, бож була це наруга над самою істотою автономії. Це був специфічний твір реакції з психікою і навичками канібалів. Коли про нього згадуємо, то робимо це тому, щоби тим нагляднїше доказати наше твердження. Теперішній польський сойм ухвалив уже цілу низку законів, що ввійшли в силу, а які яскраво суперечать і самому духові названого закону. Вистане згадати закон з 31. липня 1924 р. про організацію школи в східних воєвідствах у Сх. Галичині та закон з тоїж дати про права української мови, а далі закон з 28. грудня 1925 р. про земельну реформу. Всі ці закони є запереченням закону з 26. вересня 1922 р., а всеж досі ніхто з авторитетних польських державних чинників ніде ніколи не заявив, що цей закон втратив фактично свою силу.

До ряду таких самих законів належать також четвертий рік уже в поті чола препаровані в соймі закони про громадську самоуправу. Всі труднощі „роблення“ тих законів зводяться до того, щоби „демократично“ та „ліберально“, згідно з ославленою традицією старошляхецького „лібералізму“, позбавити національні більшости на східних „кресах“ всяких прав у справах громадської самоуправи. Очевидно, що йде ця робота дуже важко, бож польські партії як ліві так і праві бажалиб рівночасно позбавити прав і зберегти всі позори демократ. лібералізму у відношенні до національних меншостей. А це штука не абияка! Вона не під силу навіть практично вишколеним польським „лібералістам“.

Конкретно ця робота найшла передучора сумний для польського парляментаризму епільог у спільній заяві — протесті національних меншостей на адміністраційній комісії польського сойму. Цей пророчистий документ — наслідок польського „лібералізму“ і національної „терпимости“ — наводимо далі в цілости для увіковічнення тих „сприятливих“ часів і відносин, які переживаємо в Польщі.

„З уваги на те, — говорить спільна декларація усіх клюбів національних меншостей в польському соймі — що 1) способи полагоджування самоуправних законів на комісії, на основі компромісу польських партій від лівиці до правиці і постійного тайного переговорювання тієї більшости між собою в кожній спірній справі, яка випливає з конкретної дискусії, виключають можливість позитивної участи в праці з нашого боку; 2) що більшість комісії всі спроби нашої дійсної участи в праці унеможливлює безцеремонним нарушуванням регуляміну, конденсуванням дискусії, вибором ексклюзивних підкомісій з польської більшости і передаванням їм найважніших матеріялів законів до полагоджування; 3) що протоколу комісії, того одинокого автентичного доказу дискусії та постанов, або взагалі не пишеться, або ведеться його в такий спосіб, що нема в ньому не тільки перебігу нарад, але навіть змісту ухвал і висліду голосування; 4) що тісний звязок на основі порозуміння між правицею і лівицею безоглядно форсує закони, при чім лівиця тільки для позорів голосує в ряди годи за нашими слушними поправками, але так, щоби не осягнули більшости, що випливає особливо з того, що в справах, на кот. их їй залежить, переголосувати себе не дасть; 5) що дискусія і ухвали до третього читання закону про сільську громаду доказали, що тексти другого читання грубо погіршено, що в тих умовинах невідомо, як взагалі буде представлятися на повному соймі остаточний зміст законів і які дальші уступки поробила польська лівиця правиці, що викаже щойно дефінітивний текст законів; 6) що на останньому, неформально скликаному, засіданні комісії, в пятницю м. тижня пройшли ухвали, що перекреслюють: а) засаду пропорціональности голосування і утворюють на просторі держави три виборчі системи; б) засаду охорони меншостей, приноровлюючи її лише до територій, де польська людність є в меншости, віддаючи таким чином непольські меншости на цілковите змайоризування і виключення з самоуправних установ; в) введено засаду виняткових законів для „кресів“ у формі окремої виборчої ординації, зокремаж у формі введеного для „кресів“ права спротиву проти вибору начальників громад — дійшли ми до пересвідчення, що дальша наша участь у працях комісії недоцільна. Обтяжування нас лише відповідальністю за працю, за яку відповідальности нести не можемо, не може мати ніякого впливу на направу вже доконаного кривдячого кроку і ще ново приготовуваного. В таких обставинах і при такому стані річей ми змушені, підкреслюючи наш урочистий протест проти такої праці в комісії на основі порозуміння польської лівиці з правицею, зрезигнувати з дальшої участи в працях комісії та оставити відповідальність тим, що все те роблять.“

По зложенні такої декларації всі представники національних меншостей опустили салю засідань. Інакше поступити вони не могли, бож годі давати себе систематично ігнорувати і годі рівночасно безсильно приглядатися пляновому законно підготовлюваному черговому насильству над громадськими правами усіх національних меншостей. Краще вже нехай ославлена польська тзв. лівиця в повній гармонії з правицею узаконюють самі свобідно і нічим не вяжучися чергове питання елементарних прав усіх громадян непольської національности.

Наведену декларацію - протест проти скандальних махінацій польської більшости в комісії назвав вшехполяк Козловський „політичним шантажем“, а соціяліст Яворовський недалеко відбіг від свого гідного реакційного товариша, назвавши її „політичною інсинуацією“. Та якби вони її не називали, це самої ганебної поведінки поляків ні на йоту не змінить і тим більше не оправдає.

Чим далі тим більше оживає навіть у законодатних установах польського сойму старошляхетська сваволя, для якої нічим закон, нічим регулямін, нічим конституція перед приємною насолодою узаконювання насильства і гноблення непольських народів у теперішній Польщі. Ступаючи слідами своїх шляхетських предків доведуть теперішні польські „законодавці“ свою державу до того, до чого її вже довела була польська шляхта, тобто до повної анархії, щей до того узаконеної, а звідси воскреша республика вже легко покотиться в обійми небуття, як одиноко льогічного та природного наслідку діяльности польських правителів. Політичне канібальство та крізь його призму спреципована істота польської державної рациї не в силі довести до чогось благороднішого, або менше для поляків трагічного. Зрештою на це вже дала доказ історія, яка на диво навіть в нюансах часто повторяється.

Українське диво.

Десятиліття політичного відродження України.

I.

Коли сьогодні з перспективи одного десятиліття глядимо на події, що відбувалися на широких просторах України; коли в думці переходимо перипетії сучасного українського покоління і намагаємося звести до спільного знаменника його смутки і радощі, безприкладні упадки і величаві подвиги та досягнення; коли йдемо за тією ниткою Аріядни в лябіринті найновішої нашої історії, за кріваво-червоною ниткою великих дій, то — не зважаючи на все лихоліття, що вáготить над українською землею — з повним правом можемо назвати цю добу історії України: **українським дивом**. Бо й справді історія ніякого народу не знає такого самочинного, стихійного, просто чудесного перетворення, такої глибокої зміни, такого повороту на тернистих шляхах історії, як остання декада українського народу.

Великий нарід, з богатою і геройською минувшиною, на найкращій землі, давно похований в домовині історії, притоптаний, забутий, нарід майже безіменний, обдертий з усієї культурної світлости, визискуваний століттями цілими, нарід в дійсности викреслений з реєстру живучих націй, встав, воспрянув у всій своїй молодечій силі, розпочинаючи наново продовжувати в повному обсягу перерваний процес свого історичного життя.

Наше покоління, сучасне, співтворче в тому стихійному процесі, покоління, якого розкатлі надії, алмазні звуки розспіваних сердець зморозили люті морози і приголомшили удари лихої долі, покоління, що несе на собі весь вантаж суі може й не відчупротивностей і невдач, може й не відчуває цього великого процесу, цього могутнього пориву, може за щоденними турботами і не в силі оцінити дотеперішніх величавих досягнень, може й затратило відповідне мірило. А проте все, що сталося, — це головокружне *m.racnium*, це невидане диво, це небувале чудо. Не зважаючи на всі удари лихої долі, не зважаючи на всі супротивности, на ріки пролитої крови, на руїну і занепад, — ми зробили величезний крок вперед, крок семимилевий на тернистому історичному шляху. Якнебудь будемо оцінювати події минулого десятиліття, навіть найсуворіше і найкритичніше, то всеж таки можемо бути горді на наші досягнення і можемо благословити долю, що якраз ми, що якраз наше покоління стало співучасником і подвижником тієї невеличкої щодо часу, але глибокої і важенної у своїх наслідках метаморфози.

Десятиліття 1917—1927 рр. це немов би сочка в фотографічному апараті історії, в якій відбилася вся наша минувшина, всі перипетії нашої історії, весь розмах великої нації і надлюдське, титанічне зусилля привернути й закріпити її позицію у „народів вольних колі“. А ці зусилля у великій грі сил, у боротьбі із зовнішніми і внутрішними ворогами, пошуканка за доцільними засобами боротьби й оборони, скермування у спільне русло народніх змагань, бажань, мрій, надій і пристрастей, розбіжности у тактиці, практичному здійснуванні ідей, у життєвому формуванні всенародніх конечностей, — все те створювало помилки, викликувало розходження, зроджувало розчарування, спричинювало роздріблення сил і направляло їх по супротивних, часто перехрестних напрямах. Але не лише дух є вічний, але й матерія є вічна, незнищима. І в тій зустрічі та дужанні сил, в тій виявї визволеної із окова довгої зими весняної стихії мечем і залізом, у революційній пожежі писався новий величній епос народу, що поширив визвольні ідеї в найширших народніх масах і на порядку неминучої актуальности поставив постулят державної суверенности суцільної української нації.

Живемо вже не у віці пари й електрики, але нових, просто головокружних технічних здобутків, у віці повітряної фльоти, радіотелефонів, незнаних хемічних ви-

виходів. Живчик людськости бє приспішеним темпом. І перед духовими очима людськости розлягаються нові горизонти. Чиж це не диво, не чудо? А в тому столітті див і чудес — велике українське диво. Темпо подій нашої минувшини, діла наших предків відбувалися повільним ходом, на протязі цілих століть, довгих історичних періодів. Але те саме у віці приспішеного темпа побачили ми на нашій землі на протязі одної декади літ. Бо чи ге одно десятиліття не відтворило сучасникам всієї нашої історії, яка повторюється в означених періодах часу? Чи в тому десятилітті не явилися перед нашими очима всі концепції закріплення державности України з огляду на її географічне положення? Від концепції Святослава з його нестримним гоном до вічно всміхненого полудня через концепцію Б. Хмельницького і Дорошенка закріпити самостійність України при допомозі Порти, до концепції чорноморської федерації з 1918 р.; від звязку руського полудня з північю за перших Рюриковичів, через Переяславський трактат Хмельницького, до проголошення гетьманської федерації (1918 р.) і до її здійснення радянським урядом України в 1923 р.; від „рівности" з Польщею, починаючи від захоплення Галичини Поляками в XIV. ст. через всі договори Хмельницького, „Велике Князівство Руське" Виговського, до варшавського договору Петлюри в 1920 р. і польського походу на Київ; від самостійности і великодержавности України за Рюриковичів, через перенесення самостійницького центру в Західну Україну за Романовичів, через титанічні самостійницькі зусилля Хмельницького, Дорошенка, Мазепи, — до створення незалежньої української держави 1917—18 р.; від роздріблення українських земель за Рюрикових епігонів — до поділу їх між чотири держави після великої світової війни і проголошення права нації на самоозначення, — ось що бачили наші очі в тому одному десятилітті. Та й ще богато дечого іншого: похід Джінґісхана, Тамерлянові орди, Вишневеччину, живу зяву Запоріжжа, дуків — срібляників і голоту Ганджі Андибера, руїну, новий Переяслав і новий Андрусів і нову унію і нові зриви проти того всього. Все те перейшло перед нами на яві, створене не історикомтеоретиком і не мистецькою уявою поета, повістяра, але відтворене живою дійсністю. А ми були не лише свідками тих великих дій, тих глибоких перемін, але й їх співучасниками, співтворцями, свідомими й несвідомими відтворцями того, що було і минуло.

І що з того?—спитаємо. Чи вічно відбуватиметься тільки те історичне кружляння, те *perpetuum mobile* і чи ніколи воно не доведе до стабілізації в тій точці, яка обіймає собою повну державність української нації? Чи ми тільки вічно будемо матеріялом—так сказатиб—на коловороті історії?

Життя розвивається нестримно, корегуючи форми, але задержуючи свій сутній зміст. Творчим воно може бути тільки при створенні означених стабілізаційних форм і норм. Як людина, так і нарід, нація має своє призначення в житті. Має його без сумніву й українська нація. Тільки найти той правильний шлях, по якому повинен відбуватися життєвий процес нації, — ось в чому найважливіша справа, тільки вміти усунути „незалежні обставини" і зробити їх залежними від збірної, еманаційної волі—ось в чому суть справи.

Остання декада нашої історії відтворила нам всю нашу минувшину, виявила нам д датні і відємні сторони нашої національної психіки, нашого характеру, нашої вдачі, на нас самих показала, в чому наші діди і прадіди помилялися, а одночасно воскресила нам завмерлу традицію, дала нам безцінний капітал боротьби, дала нам дорогу науку, як і що робити, як поступати, щоби осягнути те, що нам є на потребу.

Коли справді витягнемо влучні вказівки і добру науку — вже не з цілої нашої історії, але тільки з останньої декади, — то при приспішному темпі нашого часу недалека хвиля трівкого здійснення нашого всенародного ідеалу.

„Залякані други".

Французький історик і політик про Польщу і її вигляди на будуче

(Від власного кореспондента.)

Париж, 9. березня 1927.

I.

Польські парляментарії далі відбувають свою агітаційну мандрівку по Франції, задержуючись у всіх більших містах, виголошуючи промови, приймаючи любовні заяви, заклинаючи французьку публику, вповні несвідому в східних справах, не охолоджувати дружніх почувань для Польщі, одним словом — містифікуючи французів легендою про „могучу", „суцільну", „однородну (*homogéne*)", „30-міліонову" польську націю. Цій могучій нації грозить, бачите, страшенна небезпека зі Сходу й Заходу, особливо з Заходу. Змобілізовані теж усі польські впливи в світі преси, політики, товариського життя. Серед пресових алярмів польської пропаганди голос п. Л. Маделєна (в нинішнім „*l' Echo de Paris*") вибивається трохи понад звичайну банальність своїм змістом, як і особою автора. Маделєн, популярний і дуже читаний історик Революції й першого цісарства, член право-націоналістичного крила палати послів, є президентом парляментарного гурта „другів Польщі". В передовій статті під досить нам милим заголовком „Залякані други" (*Des amis anxieux*), Маделєн благословить польських парляментаріїв на їх агітаційній мандрівці по Франції, пророчисто представляє розпучливе географічне положення Польщі без природних границь, поміж двома могучими сусідами, і кінчить:

„Наші други залякані. Один з них — соціяліст, та патріот — на днях заявив ясно всім нам, що Льокарнське діло так довго є без вартости, поки воно неповне. Коли Німеччина може розпалити пожар на польській границі, то невже можемо й ми заживати безпеченства? Річ певна, що Німеччина так довго не розпалить того пожару, поки будуть у Надренщині Французи. В Польщі — більше ніж у Франції — всі партії вважатимуть відкликання надренської окупації безпосереднім прольогом великої катастрофи (*l' immediat prologue de la grande catastrophe*). Від соціялістів до консерватистів, усі други наші зосередили свої очі на *Quai d' Orsay*, відки вони надіються оконечного(?) ратунку або імовірної руїни (*salut définitif ou ruine probable*). Доля Висли є над Реном".

II.

Таке пише учений політик, затрівожений виглядами Польщі. Помиляється він в одному тільки: думаючи, що Польща межує від сходу з Росією, яка на спілку з Німеччиною загрожує Польщі. Україна, мовляв, Польщі не загрожує, а навпаки: Маделєн, треба знати, належить до тих Французів, які далися взяти на польонофільські запевнення УНР-івських емісарів... В дійсности — невже треба це тут пригадувати? — Польща ніде з Росією, себто Московщиною, не межує, з нею ніяких точок спору не має, а про російську небезпеку для Польщі можна би говорити едино тільки в змислі небезпеки посередньої і умовної.

III.

Признаймося, що в цю високодержавну зрілість і зручність неісторичних народів, на тепер бодай, не дуже то віримо, і ми значкоєні „російською" небезпекою Польщі. А може назвою „російської" небезпеки назвемо пропаганду большевизму, комунізму, земського раю і цим подібних химер? Ще недавно дехто вірив у реальність інтернаціональної революції і непоборимість большевицької зарази. Нині вже мало хто цьому йме віри. Глузують собі з большевицької й комуністичної пропаганди — тай справедливо — також і поляки; вона їм навіть подекуди вигідна, наче мальований на стінах китайський дракон, страшенний та не небезпечний, і вони сердечно покпивають собі з нього, коли наліплюють його образ прим. на білоруську національну опозицію. Комунізм і большевизм у рівній мірі, як французька протекція (та іншими шляхами) принесли великій Польщі неоцінені прислуги: позволили їй повстати, розростися, дали їй прекрасні граничні лінії, Ригу, Збруч. Тепер позволяють Польщі хрестити в „большевизм" усі судороги „меншостей". Ні, вовсім без жарту кажучи: большевизм уже не страшний ні світові ні Польщі; не страшна Польщі „російська небезпека" — ні як большевизм, ні сама по собі.

Большевизм і комунізм скорше чи пізніше пропадуть, як пропали всі без виїмку подібні маняцькі спроби в ході історії людства. Натомість остануться — бо й не можуть щезнути — вічні й тривкі, незмінені й незмінчиві ґеополітичні обставини й умови, серед яких мусять жити народи й держави східної Европи.

В. Левицький.

Поліційний експерт

„Діло" — комуністичним органом! — Басарабова — засуджена на кілька літ вязниці.

Від 7. до 12. ц. м. відбувалася перед окружним карним судом у Замості розправа проти сорок трьох мешканців томашівського повіту за приналежність до комуністичної партії Західної України. Поміж обвинуваченими було десять жидів, а всі инші — українські селяни. Розправу проводив знаний зі свого такту і глибокої правничої освіти віцепрез. Блот-

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ. 7)

Л. Совінський і Т. Шевченко.

(Докінчення.)

Переклади Совінського із Шевченка належить зачислити до кращих польських перекладів із „Кобзаря". Автор бездоганно розумів українську мову, а будучи й сам талановитим поетом, майже без похибок присвоїв польській літературі найбільшу Тарасову поему. З текстом українського оригіналу поводився Совінський совісно і не скорочував його довільно. Пропуск Совінським рядків 1703—1728 (по виданню Б. Лепкого) слід пояснити тільки редакційними варіянтами. До рядка 486. перекладчик замічає влучно, що це анахронізм. (Пяний конфедерат співає в Шевченка: „Еще Польща не згінела"; як відомо, гимн цей повстав щойно в часі леґіонів, 1791 р., і тому не міг його співати конфедерат 1768 р.). Рядки 574—75 (знова ця сама пісня) Совінський викинув; подібно опущено два слова в рядку 1221 („Кат панує" — відноситься до часів післягайдамацьких, до москалів), можливо з оглядів цензурних. Стрічки 982—3:

„Шануйтеся-ж, вражі ляхи,
Скажені собаки":

злагіднено в перекладі:

Szanujcież się dobrze teraz,
Panowie Polacy":

і додано ось яку замітку:

„*Dwa wiersze te nie dały się przetłumaczyć dosłownie; ręka drgnęła od zgrozy i oburzenia*". (ст. 56.)

Совінський не перекладав пояснень, які сам Шевченко давав до деяких місць; а пояснення ці часто великої ваги для зрозуміння історичних поглядів Шевченка. Ось місце з Шевченкової передмови з виразним славянофільством, яке передає коротко Совінський: „*Niech od morza do morza zamilkną swary w ziemi słowiańskiej*". (Ст. 6.)

А у Шевченка: „Нехай житом-пшеницею, як золотом, покрита, нерозмежованою останеться навіки од моря і до моря славянська земля". (Ст. 150.) Видко, що славянофільство не було вже в моді тоді, на початку 60-их років, під суворою російською дійсністю!

Перекладчик, як сам признається, „*stosował swój przekład do zwrotów wyłącznie właściwych Ukraińcom. Idyotyzmy potocznej mowy miejscowej były dlań materyałem w tej mierze. Szafowałem też czasem i prowincyonalizmami, lecz bardzo ogłędnie*". (Ст. *LVIII*). Цим треба пояснювати такі вислови, як: „*sława nie poległe*" (ст. *L*.) = „слава не поляже"; „*życby i nie sarkac*" = „житиб та брататься" (Сов., ст. 81.). У Ліндого („*Słownik języka polskiego*", *t. V.*, ст. 220.) є: „*na nieszczęście z woli opatrzności, nie należy sarkac*", — що не відповідає українському „брататься". Не зрозумів через подібність слів українських отого місця: „простіть, сини", яке перекладає: „*proście, syny!*" (Ст. 120) — „простити", а не „просити". Не вірно виходить і отсе місце: По під дібровою стоять вози залізної тарані:

„То щедрої гостинець пані, —
Уміла що кому давать"...

І під тим замітка Шевченка: „Себто вози з ножами. Гайдамаки вірили, що то був гостинець щедрої пані цариці Катерини ІІ-ої. (Ст. 91.).

У Совінського:

„*To serdeczny, hojny, szczery*
Gościniec dla pani". (Ст. 49.)

Треба зазначити, що Совінський вірно розумів форму Шевченкових віршів. Він знав, що Шевченкова ритміка це не те, що клясичний метр, що ним донедавна бралися оцінювати „Кобзаря".[1]) „*Rytmiczność wiersza Szewczenkowskiego zgodnie w rządkach nadzwyczaj nieregularnych*. (Розумів це в порівнанні з клясичним метром. — Л. Л.) *Wprawdzie rozmiar arytmetyczny dochowuje się zawsze, lecz następstwo zgłosek akcentowanych i nieakcentowanych stosuje się wyłącznie do nastroju uczuciowego, przypominając grę lirników jarmarkowych po ukraińskich miasteczkach... Odębrawszy przekład „Hajdamaków" w kształt właściwe poezyi polskiej, cała oryginalność zewnętrzna poety zostałaby zatarta. Jedynym sposobem wyjścia z trudności było najsumienniejsze naśladowanie form oryginału z wszystkiemi ich modulacyami uczuciowemi*". (Ст. *LVII—LVIII*.).

Що Совінський відчував, те доказав науково акад. Смаль-Стоцький у названій вже праці.

Переклади Совінського щодо форми бездоганні, бо в порівнанні з оригіналом—заховують число його стрічок, метрику й розмір, чергування і характер римів, перехід тону, навіть місцями і характер словаря, бо автор свідомо вживає про-

[1]) Пор. мою замітку про книгу акад. д-ра Степана Смаль-Стоцького „Ритміка Шевченкової поезії", Прага, 1925 в „Українському Віснику", Прага, 1926 ч. 3 ст. 46—47.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ський. Боронили адвокати: сенатор Зубович і Сьвіонтковський з Замостя, Домбровецький з Варшави, посол Підгірський і д-р С. Шухевич зі Львова.

Більша частина обвинувачених призналася до комунізму в поліційних доходженнях, а відтак на судовім слідстві й обтяжила ще інших обвинувачених. Підчас розправи обвинувачені боронилися тим, що призвання від них вимушено биттям, вливанням води до носа, то що. Присуд був уже поданий в нашім часописі.

На загал розправа була дуже одноманітна, як це звичайно буває з волинськими й холмськими процесами в політичних справах. Трохи ріжнородности й гумористики внесла на салю тільки експертиза підінспектора державної поліції Міхала Снарського з Варшави.

Слід зазначити, що суди бувшої російської займанщини переслухують в політичних, карних процесах знавців політичних справ для усталення генези, цілей, тактики і т. п. дотичної політичної партії чи групи, члени якої засідають перед судом як обвинувачені. Цим разом, як майже в кожнім політичнім процесі на цьому терені, таким „знавцем" був згаданий вже Міхал Снарський з самої Варшави. Скільки варта такі експертизи, а спеціяльно експертиза цього пана „знавця" і яким духом вона підшита, виявив сам хід переслухання Снарського.

В своїм майже дводневнім експозе не доминув цей „знавець" таких річей, як те, що Христос був одним з перших провідників комунізму. Між обвинуваченими й публикою було дуже богато щирих і побожних християн. Не знаю, до якого сильогізму могли ті люди прийти після вислухання цеї експертизи.

Та це ще нічого. На кінці свого експозе Снарський заявив, що комуністичними часописами є „Світло", „Діло" і „Воля Народа", а дальше, що „знана комуністка Басарабова виконувала шпіонажу в користь Совітів, за що була засуджена на кілька літ тюрми"...

Для виказання рівня освіти і глибини знання пана „знавця" подаємо тут дискусію, яка вивязалася між обороною і тим ославленим знавцем:

Оборонець: Чи знавець визнається добре в українській комуністичній пресі, що появляється в границях Польщі?

Знавець. Так! Дуже добре!

Об.: Де виходить „Діло"?

Зн.: У Львові.

Об.: Чи це місячник, чи тижневик, чи щоденник?

Зн.: Тижневик!

Об.: Чи вам відомо, що „Діло" є органом УНДО?

Зн.: Це мені не відомо!

Сенатор Зубович: Саме маю тут офіціяльне справоздання кореспонденційного бюра у Варшаві, по якому „Діло" не є комуністичним часописом, тільки органом національної партії „УНДО".

Об.: Крім того прошу приняти до відома, що „Діло" — один з найстарших органів у Галичині взагалі, є денником, а не тижневиком.

Зн.: Але „Діло" комунізує, коли не є комуністичним...

Об.: Чи ви обзнакомлені добре зі справою Басарабової?

Зн.: Так! Вповні!

Об.: Знавець сказав, що Басарабова була більшовицькою шпіонкою. Чи це усталила поліція, чи суд? Чи взагалі суд засудив Басарабову?

Зн.: Знаю цілком певно „з надзорчих актів", що Басарабову засуджено за шпіонажу на кілька літ вязниці.

Об.: Котрий суд її засудив і чи Найвищий Суд у Варшаві цей вирок потвердив?

Зн.: Чи справа була в Найвищім Суді, не знаю, але що Окружний Карний Суд у Львові засудив Басарабову за шпіонажу на кілька літ вязниці, це стверджую з цілою рішучістю.

Об.: З уваги на такі відомости „знавця" ми зрікаємося дальших питань, бо нотори чно кожному відомо, що бл. п. Басарабова вмерла в поліційних арештах, що її навіть перед суд не ставили, що не було проти неї судового слідства, отже тим самим вона не могла бути ні суджена ні тим більше засуджена.

Коментарі до цього зайвішні. Але мимоволі насувається думка, що на основі „експертизи" такого і подібних „знавців" суджено вже й засуджено тисячі людей!

І ще одно питання: Що скаже кардинал Каковський, коли довідається, що офіціяльна особа, підінспектор поліції з Варшави, на публичній розправі міг заявити, що одним з перших комуністів був... Христос?

Який буде кінець сойму?

Варшава, 16. березня 1927.

В посольських колах уважають можливим, що сойм і сенат будуть розвязані декретом президента держави ще заки скінчиться правильна каденція, прим. з початком липня. Нові вибори відбулися би три місяці пізніше а новий сойм зачав би наради з кінцем жовтня і міг би зараз ухвалити бюджет. Але таку можливість усуває м. і. цей принцип, що й вий сойм мусить полагодити бюджет на 1928—29 рік у властивім речинці. Так отже вибори до сойму мусіли би проволіктися дещо. Уряд поставив би внесення пролонгати теперішнього сойму, прим. на 6 місяців. Третя можливість є, що сойм розійдеться в правильнім речинці, себто в листопаді, а новий сойм зібрався би в березні найближчого року. Але тоді заходить питання: Що з бюджетом на 1928/29 р.? Можливе теж, що соймові партії після замкнення теперішньої бюджетової сесії звернуться до президента держави, щоби отворив надзвичайну сесію.

Критика проєкту Ґломбінського.

Варшава, 16. березня 1927.

На нинішнім засіданні конституційної субкомісії реф. Ґломбінський запропонував для сенату утворення таких виб. округів: воєвідство: станиславівське, тернопільське, волинське, поліське і новгородське, при чому кождий виборчий округ вибирав би по 2 сенаторів. Лісти можуть містити лише одного кандидата й одного заступника. Крім того предкладає постанови про союз ліст, так як при виборах до сойму.

Після зясування того проєкту розвинулась дискусія. Пос. Баґінський (Визв.) є думки, що обмежене голосування є кривдою для української більшости, тому союз ліст мусілося би приноровити для цілої держави. Посол Хруцький (Український Клюб) поборював проєкт Ґломбінського. Нема ніяких основ зменшувати число мандатів, бо український нарід зовсім не є менше культурний від польського. Пос. Шрайбер (жид) уважає проєкт Ґломбінського неможливим до приняття, бо проєкт цей не запевняє жидам належної їм скількости мандатів. Пос. Чапінський (ППС) ставить внесення на відложення засідання, щоби пос. Кернік, як представник центр. угрупувань, і пос. Брила піднялися посередничити для порозуміння між клюбами. Оба ті посли не згодилися посередничити, заявляючи, що стоять на іншому становищі, як лівиця. Одначе ще говоритимуть із членами лівиці, а може найдеться шлях до порозуміння.

На бажання лівиці відложити засідання Ґломбінський не згодився, бо не бачить поступів у працях підкомісії. Міг би лише тоді відложити засідання повної комісії, колиб дізнався від пос. Керніка і Брили, що порозуміння є можливе.

Демонстрація проти польських парляментаріїв у Парижі.

Париж, 16. березня 1927.

На завтра скликала Амнестійна Ліга в Парижі віче *проти вязнення 6000 політичних вязнів у Польщі, проти гноблення національних меншостей* поляками і т. д. На мурах Парижа появились величезні афіші, що заповідають це віче, котрого *предсідником має бути президент французької палати депутованих Буісон і Льокен.* Серед бесідників є такі назвища, як *Кашен*, міс Форелен і польський комуністичний посол Сохацький. Цілу маніфестацію уладжують з нагоди повороту до Парижа прогульки польських парляментаріїв і вона є проти неї звернена.

Кореспондент „Курєра Варшавск-ого" впевняє, що Ліга Прав Людини відмовилась узяти участь у маніфестаційному вічу проти польських парляментаріїв і дивується, чому Буісон і Льокен не зажадали скреслення їх підписів із афішів та чому не зажадали від поліції, щоби приказала поздирати афіші.

Міське самоврядування.

В середу адміністраційна комісія радила над міським самоврядуванням. Принято м. і. уступи, що усталюють число радних у міських радах. Воно вагається між 12 і 60. Але Краків, Познань і Вильно мають по 90 радних, Львів і Лодзь по 100, Варшава 150. Кліматичні місцевости в пропорції до населення мають мати 50 проц. більше радних, як міста з таким самим числом населення.

Для узгіднення спірних справ вибрано підкомісію, яка радила пополудні. Маршалок Ратай зажадав від адміністраційної комісії, щоби до 22. ц. м. покінчила праці над III. читанням самоврядних законів. Рівночасно повідомив, що на засіданні сойму 22. ц. м. поставить друге читання закону про самоврядування і про виборчу ординацію до міських громад. Представники нац. меншостей приготовляються до кампанії проти кривдячих меншости проєктів.

З міської ради у Львові.

Львів, 17. березня 1927.

В останніх тижнях славна „тимчасова" міська рада у Львові під проводом щеславнішого Наймана виказує подивугідну активність: відбуває часто засідання, виробляє ріжні програми, ухвалює всякі внески, словом — богато говорить і дискутує. Що з того нема ніякої користи для широких кругів населення, нема найменшого сумніву.

На вчорашньому засіданні тої „тимчасової" повторився знову (котрий уже раз?) інцидент з українським радним, якому не дозволено промовляти в його рідній мові. Одначе цим разом в дещо зміненій обстановці, бо нарешті в обороні слушного права українських радних промовляти по українськи виступили представники ППС в раді. Трошки воно запізно, але все таки слід це занотувати.

*

Хід вчорашніх нарад, присвячений міському бюджетові, був такий: по промові радного д-ра Данельського забрав слово представник українського населення радн. Сидір Громницький, що став промовляти українською мовою. На це встав як опасений довічний през. Найман, забороняючи вживати на засіданнях української мови, бо, мовляв, це противиться регулямінові. На це представник ППС Богданович заявив, що українські члени ради мають право промовляти своєю мовою і поставив внесок, щоби цю справу поладнати зараз на тому засіданні в змислі внесення клюбу ППС., тим більше, що рада може свій регулямін змінити кожної хвилі. За цим внесенням заявилася тільки лівиця і воно перепало. Настала велика метушня, далися чути ріжні оклики. Тоді президент Найман просив лівицю залишити справу допущення української мови на засіданнях ради до регулямінового трактування, зазначуючи, що українці нібито досі не домагалися змін(!) але вдоволялися протестом і промовляли далі — по польськи. Після того правиця викрикувала, що на салі нема комплєту для ухвалення такого внесення і справу віддано до регулямінового поладнання, себто відложено її *ad calendas graecas*.

Після цього богатомовного інциденту забрав слово радник С. Громницький, що зложив протест проти обмежень прав української мови, бо це суперечне з конституцією і правом кожного народу вживати вільно своєї мови. В дальшій части своєї промови, виголошеній по польськи, радник Сидір Громницький обговорював нерівномірне й несправедливе поводження з українськими петентами в маґістраті, а зокрема спинився на антиукраїнській політиці громади в культурно-господарській ділянці. Рада ця не є виразницею волі населення міста Львова, бож українську репрезентацію в ній зведено до трьох, чи радше двох членів, що не відповідає навіть в одній десятій чисельному станові українців у Львові. Промовець домагався відповідної підтримки й розбудови українського шкільництва в місті і субвенцій на українські культурно-освітні й наукові установи, відповідно до процентової скількости українського населення. Наконець бесідник заявився рішучо проти заходів польської правиці з метою обмежити виборчі права українських мешканців столиці краю.

Після промови радн. Громницького, що зробила помітне вражіння, забирали ще голос радні Поратинський (Міщ. Клюб) і Древняк (ППС.).

Біржа.

Гроші.

Доляр 8·94 і пів.

Збіжжя.

Пшениця двірська 56·00—57·00, пшениця селянська 53·50—54·50, жито гал. 40·25—41·25, ячмінь броварний 41·00—42·00, ячмінь на мливо 35—36, ячмінь пастівний 30·50—31·50, овес 33·75—34·75.

вінціоналізмів і тривіялізмів „для вірнішої передачі цих первовзору". (Ст. *LVIII*.).

Вже сучасники високо цінили переклад „Гайдамаків" Совінського. Знаний анонімовий критик „*Bibliotek*-и *Warszawsk*-ої" (1862, I., ст. 163) писав, що „переклад зроблено з любовю архитвору і яко такий він заслуговує на цілковите признання". Пригадує він найгарніші часи перекладів, які мала „Короледворська Рукопись" пера Люціяна Семенського, або „Слово о полку Ігоревім", коли його перекладав Бельовський". І зараз цей критик додавав: „*Tak znamienitych zalet czyż nie należało użyć przyzwoiciej?*"

Високо цінили переклад Совінського і Баталія і Горжалчинський.[2])

Як зразок наведу уривок із „Гайдамаків" коломийкового ритму (рядки 1223—12.0):

„Zaszumiała Ukraina,
Ach, długo szumiała,
Długo, długo, krew stepami
Ciekła, czerwieniała
I dzień i noc, gwałt, armaty,
Aż ziemia się chwieje;
Smutno, straszno, a przypomnisz —
Serce się zaśmieje; (Ст. 67).

Або ось зразок іншого ритму в початку „Наймички":

„O poranku w niedzielę
Mgła po polu się ściele,
A tam we mgle, gdzie mogiła,
Jak topola się schyliła
Molodyca rozżalona
I tuli coś do łona...
(„*Najemnica*", *1870, ст. 9*).

*

Кінчимо свої рядки про відношення Л. Совінського до Шевченка. Хоч українець не в усім погодивсяб із перекладчиком „Гайдамаків", то все таки його „*Studium*", видане 1861 р., коли в Галичині й самі українці не знали майже нічого про Шевченка[3] — як перша проба повної оцінки українського поета — мало свою вагу для поширення знайомства з творами нашого поета серед польської суспільности; не без значіння була праця Совінського і для польонізованої тоді галицько-української інтелігенції, яка цею дорогою мала нагоду пізнати „Кобзаря".

[2]) Gwido baron Battaglia: op. cit., ст. 65

[3]) Пор. д-р Кирило Студинський: „Причинки до історії культурного життя галицької Руси в літах 1833—1847". Відбитка із XI. і XII. т. „Збірника фіп. секції Н. Т. Ш.". Львів, 1909, ст. XCIV., і статті д-ра Осипа Маковея про перші українські голоси про Шевченка в Галичині. („Руслан". 1911, ч. 54).

НОВИНКИ.

— Конфіската. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 3 рядки статті „Східне Льокарно". Це 23-тя чергова конфіската „Діла" в цьому році.

— Яке це явище! Звертають нам увагу, що на останнім святі фахової школи при жіночій школі ім. Грінченка, приготовленім з великою затратою праці, концерт і вистава не мали би слухачів, якби не присутність митрополита Шептицького, представників „Рідної Школи", учительства та кількох представників родичів. Це саме явище повторюється майже щотижня у хлопячій школі ім. Грінченка, на Городецькій вул., а також на виставах дівочої школи, пл. Юра 5. Варто, щоб ті, які мають діти у цих школах, задумались над цим.

— Радісний некрольоґ. Львів утратив один орґан, який мав те спільне з котельними орґанами, що вічно називав сестельними орґанами, і під цею покришкою бе християнським і під цею покришкою роками виливав на голови людей відра помий. Брукова „Газета Щоденна" зійшла з цього світа, живучи із ріжного рода шантажів, залякувань і погроз. Нехай земля буде їй пером, але таким брудним і вонючим пером, яким вона була завсіди писана.

— Знеохота до життя поширюється між львівською молодю щораз більше; вчора двох молодців залишило листи, покищо невідомого змісту, перед мандрівкою в інший світ. Один 19-літній торговельний помічник Курак стрілив собі небезпечно в голову, другий 17-літній гімназист Беднарський помер зажившu ціянкалі.

— З людського звіринця. Незбиженим зразком для лікарів є якийсь 60-літній глухонімий клепарівський громадянин Шенфельд, який відповідатиме перед судом за насильство на 11-літній доньці сторожихи.

— „Москаль-чарівник", не на афіші а у живій особі мав недавно величезний успіх у Дрогобичі. Лічив він кілька жінок, поважно недужих, своєрідною методою, роздягаючи, підстригуючи і купаючи. Пацієнтки мусіли тільки мати при цьому лікування зашиті в сорочці доларі. Ці доляри згодом щезли разом з чудодійним лікарем, і щойно тоді наївно-забобонні ремісники та міщани догадались, у чому була сила його ліку.

— Сензації. На великім вічу російських еміграпції у Ню-Йорку, де промовляв Керенський, якась дама монархістка, передала йому китицю квітів і при цій нагоді вдарала його в лице, заявляючи, що він є причиною всіх нещасть Росії. — Віденський професор Гаєман уважає, що скла

ні шиби у вікнах спинюють доступ ультрафіолетного проміння, необхідного для здоровля, і сам веде агітацію проти цих шиб. Що вставляти на їх місце, ще не знаємо.

— **Ріжні рекорди.** Своєрідну ефимерну славу здобув танцюрист Шарль Ніколе, який танцював 12 днів і 12 ночей, з перервами щогодини на три хвилині, одночасно підкріплюючись їжею та питтом, при зміні танцюристок. — Англієць Гендерзон застрілив в півд. Америці над рікою Лімпопо два слони... одною кулею! — На вічу в Бережанах, скликаним д-ром М. Західним, поставлено зборам до приняття тільки 30 резолюцій. — До цеї рубрики можна зарахувати теж звістку, що еспанський король Альфонс аж тепер дістав... еспанку".

— **Наполеон V.** З Ню-Иорку виїхав цього місяця в Европу пасажир, який називає себе Наполеоном V. Називається він теж Ренперсоном, живе в Кентокі. Він уважає себе нащадком сина Наполеона, Райхштатського герцога, впевнее, що той зовсім не вмер в Австрії, як загально думають, але виемігрував до Америки, поселився в Кентокі, оженився і став головою роду Рендерсонів. Наполеон V. твердить, що знав особисто Франца-Иосифа, який признавався до своящтва з ним, а також кайзера Вільгельма і був у свій час в штабі російського царя. Часописи не долають, чи мають до діла із звичайним божевільним, чи ні. За богато є в світі кандидатів на престол і божевільних!

— **Світова всячина.** „Шікаго Трібюн" приносить звістку із Амстердаму, що поліція відкрила на кораблі „Маделйра" велику скількість револьверів і муніції, призначеної для комуністичних організацій у голяндських Індіях. — У південно-західній Франції великі повені. — У Берліні є 500 шоферів з аристократичних російських родин; є між ними князі, графи та ріжна шляхта. — Італійське міністерство господарства призначило 50 лірів нагороди за кожного вбитого дельфіна. — У Найзальц над Одрою підчас іспиту зрілости застрілився гімназист, який не здав іспиту. — Т. зв. домик Петра Великого, в якому правили до цього часу богослуження, перемінять у музей. — Японський уряд призначив 50.000 єн на підмогу тим, що потерпіли при землетрусі. — Міська рада в Берліні повідомляє, що в місті чужинці мають нерухомости на 2 міліярди мар. — Управа берлінських трамваїв і міських поїздів приготовляє проект, щоби кожний кондуктор мав апарат, яким може автоматично друкувати білети. — У Німеччині зростає скількість випадків сплячки; у минулім році було 210 випадків смерти. — За один рік потреба на горілку зросла по радянських містах на 74 прц., а по селах на 118 прц.

— **Михайло Голинський** виступить в неділю, дня 0. березня ц. р. на сцені львівського міського театру в опері „Кармен". Буде співати партію Дон-Хозе.

— **Хто знає п. Сурлія**, тіточного брата Гната Мельника з Олохвастова (Радянська Україна), нехай повідомить його, що Гнат Мельник у ніч з 26 на 27. лютого ц. р. з села Ориховець, біля Підволочиськ, перейшов кордон, зведений большевицькими агентами. П. Сурлій повинен зголоситись до Ориховець до п. Івана Хмелевського в справі майна залишеного Мельником. — Яків Тимошенко, емігрант.

Цел бат примусовий має своє слушне узасаднення в нашого гр. кат. духовенства, якщо негайно не приступимо до будови „Дому вдів і сиріт по священиках у Львові", бо годі ж виставляти вдову і сироти на поталу останньої нужди, не забезпечивши їх долю дахом над головою. — Львів, вул. Домініканська ч. 11.

Дописи.

Самбірщина. *(Польська влада в ролі опікунки темноти. — Наша відповідь.)* Зимою 1926 р. уладжено старанням читальні „Просвіти" в Гордині Шлях. курс для неграмотних. Користали з нього самі тільки члени читальні. Курс тривав уже 2 місяці. Та викорінення неграмотности в громаді не подобалося чогось нашим „опікунам". Дня 9. березня ц. р. переслало староство на руки виділу читальні письмо такого змісту: *„Starostwo w Samborze L. IV/19 a prez., Sambor, dnia 1 marca 1927. Do Zarządu Czytelni „Proświty" do rąk przew. Iwana Horayńskiego w Hordyni Szlach. Doszło do wiadomości Starostwa w Samborze, że zarząd czytelni „Proświty" w Hordyni Szlach. otworzył z początkiem lutego b. r. bez zezwolenia władzy szkolnej w lokalu czytelni kurs dla analfabetów, na który uczęszcza 13 chłopców w wieku od 4 do 18 lat, oraz 6 dziewcząt w tym samym wieku, 2—3 razy każdego tygodnia wieczorem, a kierownikami tego kursu jest Teodor Kaleczycki i Jan Prystasz z Hordyni. Z uwagi na to, że kurs ten został otworzony bez zezwolenia władzy szkolnej Starostwo zamyka ten nielegalny tajny kurs i zakazuje Zarządowi czytelni „Proświty" w Hordyni Szlach. dalszego prowadzenia tego kursu. W razie niezastosowania się do powyższego zakazu Starostwo zawiesi działalność tej czytelni, a winnych pociągnie do odpowiedzialności karnej. Starosta Łyczewski".* — Проти того нечуваного в XX столітті факту старостинської самоволі й безправства у 8-ому році істнування демократичної польської держави вислано зажалення до вищих інстанцій. Та чи це зажалення увінчається якимнебудь успіхом? Знане вороже відношення до всього того, що українське та безнастанні переслідування просвітньої праці кажуть в тому сумніватися. Одначе годі перейти над тим фактом до денного порядку. Переслідування адміністративною владою чисто культурної праці повинно ще сильніше скріпити наші змагання, зєднати всіх нас від наймолодшого до найстаршого віком під прапором Т-ва „Просвіта" і гартувати наші сили в боротьбі за освідомлення нашого народу, в боротьбі за краще його завтра. Цей разячий факт переслідування наших культурно-освітніх змагань повинен звернути увагу нашого громадянства без ріжниці його партійних переконань на вагу курсів для неграмотних і на його обовязок вписатися поголовно в члени Матірного Т-ва та вплатити членську вкладку, яка виносить на рік всього на всього 2 золоті. Це буде найкращою відповідю на переслідування влади. Поголовним членством дамо найкращу зброю Т-ву „Просвіта", якою поборемо всі трудності в освітній роботі. Тож скорше під прапор „Просвіти"! Хто не найдеться в рядах членів „Просвіти" — цей дезертир.

Зі спорту.

Спарта — Україна 2 : 1 (1 : 1).

В неділю дня 13-го ц. м. відкрила Україна весняний сезон відплатними змаганнями зі Спартою. На грище вийшла наша дружина без Мурського, Оприска і Грещука; заступали їх Петрів, Сич і Верхола. Спарта виступала аж з 6-ма резервовими грачами.

Хід гри ось який: 3·16 зачинає Україна, але зараз відбирає їй мяч Спарта, яка держить його довгий час по половині України. 3·20 бє Спарта перший ріг до України, не використаний. 3·30 напад України дістає мяч, гра переноситься на половину Спарти; Кобзяр сильним та влучним стрілом з вільного добуває першого *goal*-а для України. Відтак слідує легка перевага України. 3·37 стріл Терлецького під поперечку, надбігає Кобзяр, хоче мяч штовхнути до воріт, але не допускає до нього воротар Спарти і її залога. 3·39 перестрілює Спарта карного до України. 3·42 Ревера боронить сильний стріл лівого злучника Спарти. Сильна перевага Спарти. 3·43 Дахнівський ратує головою на ріг, якого знов Спарта не використовує. 3·44 правий злучник Спарти, використавши промах Верхоли, стріляє першого *goal*-а для своєї дружини. 3·45 Ревера відбиває ногою в небезпечній ситуації. 3·46 кінець першої частини.

По зміні грища без павзи гра йде далі. На місце Верхоли ввійшов Дицьо. 3·47 Дахнівський ратує в небезпечній ситуації. 3·5 злучник Спарти стріляє сильно на авт. 3·56 подвиги Кобзяря на правому крилі, однак без успіху. 3·57 Україна бє перший ріг до Спарти без висліду. Деякий час гра рівна на середині грища. 4·00 Спарта бє другого карного до України, тим разом влучно. 4·02 лівий злучник Спарти перестрілює зовсім певну позицію. 4·05 гарна комбінація України без висліду. 4·07 третій ріг Спарти. 4·10 Терлецький стріляє вільного до воріт Спарти, але в руки воротаря. Відтак бачимо сильну перевагу України аж до кінця гри. 4·14 другий ріг України до Спарти. 4·17 Кобзяр бє вільного до воріт Спарти, але без успіху. На тім кінчиться 60-мінутова гра. Рогів 3:2 для Спарти. Суддя п. Гуляк (з Погоні) добрий.

Гра була доволі тяжка, бо велась на розмоклім грунті грачами, які по зимовім відпочинку скоро томились. У Спарти ліпше опанування мяча, в України більша завзятість і витревалість. В Україні найкращі: Дахнівський, Кобзяр, Терлецький, Борсук і Ревера. Зовсім добрими були: Дицьо та Йойко. Петрів, новий грач, ще не зіграний з дружиною, але робить добрі надії. Труш має добру техніку, але слабий фізично. Верхола, Бирчак та Сич незлі. Україна грала ввесь час *fair*, чого зовсім не можна сказати про Спарту. Неприємно вражало досить численну публику неставлення повного комплету грачів на початку гри, зложення їх „на рати" й опізнений початок гри. Впало нам в очі, що буквально ніхто (!) зі старшини Українського Спорт. Союзу не явився на тих змаганнях, які були інавгурацією нашого весняного спортового сезону. **В. Ст.**

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу Вас не відмовити в уміщенні на сторінках Вашого поважаного органу оцього мого листа, який торкається справи, що має, на мою думку, загально-громадський інтерес.

Справа ця така: 4-го березня ц. р., на прохання редакції „Историка и Современника", я прочитав у Берліні в тісному замкненому гурті спеціяльно запрошених гостей (як українців, так і росіян) виклад про український національний рух. Метою мого викладу була ознайомити літературні і громадські круги російської еміграції в Берліні з історією наших змагань до державної незалежности. Перед початком мого відчиту в імени ініціяторів сходин висловлено просьбу не подавати про збори відомостей до преси, з огляду на їх чисто приватний, замкнений характер. Коли я скінчив свій відчит, ніхто з присутніх росіян голосу не забрав і збори на тому закінчилися.

Одначе на другий день в ч. 1907. газети „Руль" появилася замітка присутнього на зборах п. А. Лясковського під заголовком „Когда отсутствует Россія", присвячена мойому відчитові. Та це було би ще невелике лихо, коли приватну розмову винесено на сторінки преси, але річ в тому, що п. Лясковський цілком перекрутив зміст і характер мого відчиту: він приписав мені низку фраз, яких я зовсім не говорив, а інші так поперекручував, що їх і впізнати не можна. Очевидно — тільки навмисно, щоб мене здискредитувати або осмішити, приписав мені п. Лясковський, як кінцеві нібито слова мого відчиту, таку фразу: „Когда отсутствует Россія, когда отсутствует отец Россіи — русскій царь, мы любим нашу Мать-Украину".

Коли я подав до редакції „Руля" спростування, вона видрукувала його в ч. 1911, але з такими змінами і з такими помилками, які можна зробити знов хіба навмисне, щоб перекрутити саму думку мого листа до редакції. До мого спростування редакція додала примітку п. Лясковського, де він, називаючи мою заяву „голословною", признається, що деякі фрази, приписані мойому відчитові, він узяв з моїх споминів, друкованих три роки тому в „Историку и Современнику", знов-же, додам від себе, їх перекрутивши.

З огляду на таке поводження редакції „Руля" та її співробітників я вважаю, що входити з ними в дальшу переписку нема ніякої раціі, як нема взагалі раціі, на мою думку, вступати в дискусію, в суперечку, в полеміку з несовісними противниками, що в боротьбі з нами постійно й систематично послуговуються свідомою брехнею, клеветою і провокацією.

Прошу приняти запевнення в моїй правдивій до Вас пошані.

Берлін, 12.III. 1927. **Д. Дорошенко.**

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру:

Яворів:
четвер 17. III. Барон Кіммель
пятниця 18. III. Запорожець за Дунаєм

Немирів:
субота 19. III. Маруся Богуславка
неділя 20. III. Вій

Театр виїздить на один місяць в турне по Любельщині. Пізніше завітає до Львова з новим репертуаром як Андреєва „Сім повішених" і інші.

Відчит проф. Іл. Свєнціцкого п. н.: „Розвиток письменства і мистецтва на Україні до XVIII. в." — відбудеться в неділю 20. березня в 6. год. вечером в салі „Української Бесіди" у Львові, при вул. Рутовського 22/I. Вступ за добровільними датками. 1—2

Заходом усіх українських Товариств в Золочеві відбудеться дня 20. березня ц. р. Святочний Концерт для вшанування памяти нашого Кобзаря Тараса Шевченка. Початок в год. пів до 8-ої вечером в Домі Т-ва Шашкевича в Золочеві.

Бучаччина! Дальший тяг Загальних Зборів філії Товариства „Просвіта" в Бучачі відбудеться дня 25. березня 1927 р. о год. 1. по пол. в льокалі Кооперативи „Праця". Всі читальні з повіту вишлють обовязково своїх відпоручників вибраних на засіданню виділу читальні, яким виставлять відповідні легітимації з підписом голови Т-ва і секретаря. Члени Гол. Т-ва „Просвіта" і філії мають вільний вступ на Збори. Проситься о чисельну участь. — За Виділ Філії Т-ва „Просвіта" в Бучачі: Д-р Іларіон Бощюрків, голова; Волод. Маланчук, секретар.

Подяка.

Дня 28. лютого ц. р. покликав Всевишній до Себе нашого Найдорожчого Батька і Дідуня бл. п. **о. Василя Мисака**, пароха і декана в Ваньковій. Прибиті горем діти і внуки не маючи змоги кождому зокрема подякувати за ласкаву участь в похоронах, які відбулись дня 3. і 4. березня ц. р., складають отсею дорогою найсердечнішу подяку: Всім Впр. Отцям, що були ласкаві відпровадити тлінні останки Покійного на вічний спочинок, особливо дякують Впр. Отцю Деканові Михайлові Сливинському за провід в похоронах і сердечні слова прощання при винесенню домовини з приходства, як рівнож над гробом. Дякуємо також Впр. о. Иосифові Дороцькому за чутливу промову виголошену в церкві над домовиною, а Впр. о. Людомирові Сембратовичеві за негайну та сердечну поміч і пораду в першій хвилі так великого для нас удару. Щиру подяку складаємо тим, котрі співчували з нами чи брали участь в похоронах т. є доокольичній інтелігенції, парохіянам, котрі численно прийшли попрощати свого довголітнього душпастиря, шкільній дітворі з Ропенки під проводом своїх учителів за сумне „Вічная память" і Всім, що своєю участю звеличали похорони нашого незабутнього бл. п. Батька і Дідуня.

В Ваньковій — березень 1927.

Сини: о. Любомир і Ярослав, — доньки: Іванна і Ірена; — зяті: інж. Ст. Матвійко, Никита Магир; — внуки: Роман, Дозя, Клявдія, Славко, Галя, Надійка, Богданко.

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає **Василь Мудрий** Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 19.